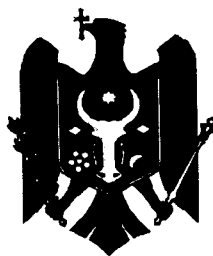

**CENTRUL
PENTRU COMBATAREA CRIMELOR
ECONOMICE ȘI CORUPȚIEI AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С ЭКОНОМИЧЕСКИМИ
ПРЕСТУПЛЕНИЯМИ И КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 198
Tel. 24-36-41

Nr. 14/3209 din 25.07 2012
La nr. 06/1-3747 din 04 iulie 2012

Ministerul Economiei

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție asupra proiectului de lege privind modificarea și completarea Legii nr. 124-XVIII din 23.12.2009 cu privire la energia electrică.

Anexă: potrivit textului – 5 (cinci) file.

Vicedirector

Gheorghe RUSSU

8/185
20 07

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

asupra nivelului coruptibilității proiectului

de lege privind modificarea și completarea Legii cu privire la energia electrică

I. EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

a. Autor al inițiativei legislative este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Economiei, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 47(44) din Regulamentul Parlamentului.

b. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art. 72 din Constituție și art.art. 6-11, 35 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

c. Scopul promovării proiectului. Necesitatea elaborării proiectului de act legislativ este determinată de angajamentele internaționale asumate de Republica Moldova, față de organismele internaționale, în special transpunerea Directivei 2005/89/CE din 18.01.2006 privind măsurile menite să garanteze siguranța aprovizionării cu energie electrică și investițiile în infrastructură și Directivei 2004/67/CE din 26.04.2004 privind măsurile menite să garanteze securitatea aprovizionării cu gaze naturale. Armonizarea legislației sectorului electroenergetic cu principiile sistemului de drept al UE face parte dintr-un proces mai extins de armonizare a legislației naționale la acquis-ul comunitar, în cadrul implementării angajamentelor Republicii Moldova asumate la semnarea Planului de Acțiuni UE – Republica Moldova.

Finalitatea urmărită prin adoptarea proiectului este implementarea principiilor UE care va face posibilă dezvoltarea în continuare a sectorului electroenergetic din Republica Moldova, astfel încât acesta să poată fi integrat în sistemul energetic european continental ENRSA- E (Rețeaua Europeană a Operatorilor de Transport și Sistem de Energie Electrică), devenind un spațiu sigur și viabil de asigurare cu energie electrică a țării, cât și tranzitarea energiei electrice pe axa est-vest.

d. Suficiența argumentării. Amendamentele la Legea cu privire la energia electrică nr. 124-XVII din 23.12.2009 sunt justificate atât din punct de vedere a necesității racordării normelor de asigurare a securității energetice, protecției mediului, apărării drepturilor și intereselor consumatorilor la standardele Uniunii Europene, cât și din punct de vedere a lichidării lacunelor și divergențelor apărute în procesul de suspendare a licenței pentru producerea, transportul, distribuția energiei și furnizarea energiei electrice. Deci, elaborarea acestuia reprezintă o condiție indispensabilă pentru a permite Agenției Naționale pentru Reglementarea în Energetică să desfășoare activități specifice sectorului electroenergetic (producerea, transportul, distribuția, furnizarea, importul și exportul, licențierea, piața energiei electrice etc.). Însă, dorim să atragem atenția la faptul că în proiect au fost depistate norme

care ar putea genera manifestări de corupție la momentul interpretării și implementării corecte a acestora. Aici ne referim în mod special la atribuirea Agenției a dreptului de a impune furnizorilor de energie electrică tarife reglementate și tarife nereglementate, precum și pe consumatorii eligibili care consumă energie electrică produsă exclusiv din surse tradiționale de energie să achiziționeze energie electrică de la furnizorul desemnat de Agenție (art. 9 alin. (1) lit. f) – potrivit proiectului). Considerăm că acesta este un drept excesiv acordat Agenției, de a achiziționa energie electrică de la furnizorul desemnat de Agenție. Prin urmare, această impunere nu este alt ceva decât promovarea de interese în favoarea unor titulari de licență care furnizează energie electrică la tarife reglementate sau la tarife nereglementate, ceea ce va crea oportunități de corupție în temeiul unor atitudini subiective, eventual ca urmare a unor acte de protecționism. Corect ar fi ca Agenția să propună furnizorilor de energie electrică, precum și consumatorilor eligibili, să decidă prin negocieri cu centrale electrice de termoficare și cu centrale electrice care produc energie electrică din surse regenerabile de energie cu cine să încheie contracte privind achiziționarea energiei electrice. Reieșind din domeniu care este unul cu un înalt risc de coruptibilitate (factor de decizie: licență pentru producere, transport, distribuție, furnizare a energiei electrice), în opinia noastră, instituția responsabilă (Agenția Națională pentru Reglementarea în Energetică) trebuie să asigure accesul efectiv la achiziționarea energiei electrice tuturor subiecților de pe piața energetică, prin mecanisme echilibrate non-discriminatorii și echitabile. Acest obiectiv ar trebui realizat prin stabilirea unui mecanism transparent cu respectarea normelor de calitate, de securitate și de protecție a mediului. Având în vedere aspectele expuse mai sus, precum și reieșind din scopul expertizei anticorupție, analiza normei respective va fi efectuată în compartimentul „Evaluarea în fond a proiectului”.

Un alt moment important care, de asemenea, creează un câmp larg de atribuții discreționare din partea Agenției, este norma de la art. 18 alin. (4) din proiect „cu excepțiile stabilite prin prezenta Lege”. Prin această normă se dă dreptul Agenției de a aplica excepții față de titularul de licență în cazul când acesta nu poate fi obligat să continue prestarea de servicii sau furnizarea energiei electrice persoanei fizice sau persoanei juridice care nu își onorează obligațiile de plată prevăzute în contract sau care nu respectă condițiile, de prestare a acestor servicii aprobate (art. 18 alin. (4) al Legii nr. 124-XVII din 23.12.2009). Din analiza atât a proiectului, cât și a Legii enunțate mai sus, nu constatăm careva excepții de la această obligație. Drept urmare, lipsa acestor excepții din proiect va lăsa la discreția instituției responsabile de a interpreta și aplica conținutul cadrului normativ în vigoare după anumite interese de grup sau individuale. De asemenea, vor cauza comportamente diferite din partea responsabililor, în special ne referim la cazurile când aceste „excepții în alb” vor fi aplicate aleatoriu față de subiecții vizați, după interes, scop etc., fără a stabili expres care sunt excepțiile de la regula generală. În opinia noastră, pentru a exclude o eventuală dosire a anumitor interese mai mult sau mai puțin obiective, propunem de prevăzut exhaustiv excepțiile în cauză.

În concluzie, vom menționa că, deși scopul reflectat este unul de interes public, proiectul nu este de natură să excludă pe viitor aplicarea prevederilor în interesul unui grup de persoane. Acest aspect va fi reflectat ulterior în conținutul raportului în compartimentul respectiv. De asemenea, propunem autorului proiectului de a completa nota informativă cu informații care să justifice necesitatea excluderii anumitor norme din proiect (art. 7 alin. (3), art. 14 alin. (7), art. 19 alin. (4) etc.), pentru a face o apreciere justă și obiectivă a amendamentelor în cauză, precum și o analiză generală a principalelor reglementări, efectul social, economic și de altă natură.

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Cu referire la fundamentarea economico-financiară a proiectului, menționăm că acesta nu conține careva prevederi exprese privind atribuirea cheltuielilor de implementare a prevederilor legale, deși se propun reglementări noi. Astfel, menționăm că în cazul în care proiectul nu are acoperire financiară pentru anul care se adoptă, este necesar să se atragă atenția la momentul producerii efectelor juridice ale proiectului. Considerăm că implementarea proiectului dat, cu certitudine va implica cheltuieli suplimentare, care trebuiau să fie estimate și prevăzute. Mai mult decât atât, autorul proiectului trebuie să prezinte Comisiei de Stat pentru Reglementarea Activității de Întreprinzător analiza impactului de reglementare care cuprinde și componenta ce ține de fundamentarea economico-financiară a proiectului.

În acest sens, propunem ca nota informativă la proiect să fie completată cu prevederi referitoare la fundamentarea economico-financiară a proiectului, în cazul în care realizarea noilor reglementări

necesită cheltuieli financiare și de altă natură, condiție prevăzută în art. 20 lit. d) din Legea nr. 780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative.

1.3 Analiza impactului de reglementare a proiectului

Proiectul de lege nu a fost supus analizei impactului de reglementare, cerință obligatorie stabilită de prevederile Legii cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător nr. 235/20.07.2006. Astfel, reieșind din importanța și impactul major care îl reprezintă atât față de actorii vizați cât și de societate în general (interes public), propunem de efectuat în baza condițiilor prevăzute de Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză a impactului de reglementare și de monitorizare a eficienței actului de reglementare nr. 1230 din 24.12.06. Mai mult decât atât, analiza impactului de reglementare este parte componentă a notei informative.

În acest sens, proiectul trebuie prezentat Secretariatului Evaluării Impactului de Reglementare al Comisiei de Stat pentru Reglementarea Activității de Întreprinzător, în conformitate cu art. 19 al Legii nr. 235/2006, pentru că aceasta reglementează activitatea de întreprinzător.

1.4 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

Proiectul de lege cu privire la modificarea și completarea legii cu privire la energia electrică este purtător de interes general, întrucât reglementează raporturile juridice ce țin furnizorii de energie electrică, consumatorul și instituțiile publice de resort. Drept urmare, reglementarea acestui domeniu nu trebuie să promoveze sau să prejudicieze careva interese de grup sau individuale, însă dorim să atenționăm asupra faptului că în proiect au fost identificate unele norme coruptibile, lacune, ambiguități în reglementare care, la aplicare, vor genera pericolul comiterii unor manifestări coruptibile, precum și vor afecta exercitarea obiectivă și calitativă a activității Agenției Naționale pentru Reglementarea în Energetică. Aceste manifestări țin de drepturile și obligațiile Agenției cea de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei electrice. În acest sens, propunem de a examina suplimentar aspectele care sunt expuse în detaliu la compartimentul „evaluarea generală în fond” a proiectului, pentru a nu admite careva riscuri de corupție în domeniul respectiv.

Este cunoscut faptul că domeniul în cauză este afectat de un înalt potențial de coruptibilitate din punct de vedere al funcțiilor deținute (factor de decizie: eliberează licențe, modifică, sistează sau retrage licențe, aprobă tarife etc.), de aceea este oportun de a institui un cadru legal eficient și funcțional care să asigure securitatea energetică, protecția mediului, apărarea drepturilor și intereselor consumatorilor și, nu în ultimul rând, respectarea principiilor fundamentale de reglementare, cum ar fi: asigurarea unui acces nediscriminatoriu; crearea de condiții optime pentru asigurarea independenței; promovarea și asigurarea concurenței pe piața energiei electrice; protecția intereselor legitime ale consumatorilor finali. Ca rezultat, vom răspunde cerințelor ce țin asigurarea transparenței asupra modului de desfășurare a activității Agenției (se asigură prin Consiliul de administrație) și, nu în ultimul rând, sporirea nivelului de încredere din partea consumatorilor finali în organele abilitate cu competența de supraveghere și monitorizare a domeniului dat.

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standarde anticorupție

Unul dintre standardele anticorupție este respectarea transparenței în procesul decizional. Deși, autorul proiectului susține că unul din scopurile proiectului este asigurarea transparenței în sectorul energetic, acesta nu corespunde pe deplin standardelor anticorupție. Acest fapt este cauzat de referința extrem de generală a art. 18 alin. (1) lit. g) din proiect care prevede că titularul este obligat să prezinte rapoarte, inclusiv raportul cu privire la activitatea desfășurată pe piața energiei electrice, altă informație solicitată de Agenție, necesară ei în exercitarea atribuțiilor sale. Deși în Legea nr.

124-XVII din 23.12.2009 este prevăzut un capitol aparte (art. 14 Transparența decizională) cu referire la transparența decizională acesta nu prevede careva norme despre publicarea „raportului cu privire la activitatea desfășurată pe piața energiei electrice” sau alte „rapoarte” cum propune autorul. Aceste rapoarte sunt de interes public (demonstrează starea de fapt în sectorul energetic), prin urmare este necesar ca ele să fie publicate pe pagina web a Agenției. De asemenea, considerăm că trebuie să fie publice hotărârile Agenției Naționale pentru Reglementarea în Energetică cu privire la eliberarea licențelor, modificarea, suspendarea sau retragerea acestora, reieșind din faptul că acest raport demonstrează situația reală a furnizorilor de energie electrică.

Totodată, ar putea apărea dificultăți la interpretarea și aplicarea art. 18 alin. (8) potrivit proiectului, deoarece autorul, de asemenea, face referință generală cu privire la obligația operatorului de transport și de sistem, precum și operatorilor rețelelor de distribuție de a publica pe pagina electronică „informația necesară”, fără a prevedea expres ce se include în această informație. Prin urmare, se lasă la discreția operatorului rețelei de a decide ce informație să plaseze, precum și condițiile, termenele de publicare. În acest sens, propunem ca proiectul să fie completat cu reglementări cu privire la transparența decizională în vederea asigurării accesului la informație (anunț, rapoarte, dări de seamă, decizii, hotărâri etc.) și nu în ultimul rând, pentru a asigura unul din principiile de bază de organizare și de reglementare a activităților în sectorul electroenergetic, și anume „transparența decizională”.

Reieșind din obiectivele politicii din domeniul energiei care au drept scop dezvoltarea în continuare a sectorului electroenergetic, în special ca complex energetic mai eficient, competitiv și sigur, care să asigure, totodată, securitatea energetică a țării, modernizarea infrastructurii energetice existente, îmbunătățirea eficienței energetice, utilizarea surselor regenerabile de energie și integrarea pe piața energetică europeană, considerăm necesar ca prevederile proiectului să fie completate cu câteva aspecte importante dictate de normele internaționale.

Astfel, potrivit art. 10 din Convenția Națiunilor Unite împotriva Corupției, fiecare stat parte ia, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, măsurile necesare pentru a spori transparența administrației sale inclusiv în ceea ce privește organizarea, funcționarea și procesele, dacă este cazul. Aceste măsuri pot include, în special: adoptarea de proceduri sau reglementări care să permită publicului obținerea informației asupra organizării, funcționării și proceselor decizionale, precum și asupra deciziilor și actelor juridice care îi privesc, publicarea informațiilor, inclusiv a eventualelor rapoarte de audit, financiare de activitate. Mai mult decât atât, directivele în domeniu vin cu prevederi în acest sens, și anume Directiva 2005/89/CE din 26.06.2003 cu privire la regulile comune pentru piața internă a energiei electrice (capitolul II pct. 5) și Directiva 2005/89/CE din 18.01.2006 privind măsurile menite să garanteze siguranța aprovizionării cu energie electrică și investițiile în infrastructură (capitolul I pct. 3, capitolul 8 pct.1).

Ținând cont că, activitatea energetică este una de interes general, întrucât reglementează raporturile dintre autorități publice, furnizori de energie electrică și consumatori, propunem ca proiectul să fie completat cu norme care ar respecta și asigura transparența decizională din cadrul Agenției și operatorilor de rețele electrice, prin prisma obiecțiilor invocate mai sus.

Asigurarea transparenței în procesul decizional. Proiectul nu întrunește cerințele impuse de prevederile Legii privind transparența în procesul decizional nr. 239-XVI din 13.11.2008, în special cele referitoare la transparența în procesul de elaborare a deciziilor. Articolul 7 din Legea nr. 239-XVI din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional prevede obligația autorităților publice de a întreprinde măsurile necesare pentru asigurarea posibilităților de participare a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate la procesul decizional. Astfel, conform art.9 alin. (1) din Legea nr. 239-XVI din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional, la inițierea procesului de elaborare a deciziei, autoritatea publică va plasa, cu cel puțin 15 zile lucrătoare pînă la examinarea deciziei, anunțul respectiv pe pagina web oficială. Acest anunț urmează să conțină: a) argumentarea necesității de a adopta decizia; b) termenul-limită, locul și modalitatea în care cetățenii, asociațiile constituite în corespundere cu legea, alte părți interesate pot avea acces la proiectul de decizie și pot prezenta sau expedia recomandări; c) datele de contact ale persoanelor responsabile de recepționarea și examinarea recomandărilor.

Prezentul proiect nu se regăsește pe pagina web oficială a Ministerului Economiei. Astfel, nu este posibil accesul la proiectul prenotat a cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate pentru a putea prezenta sau expedia recomandări vis-a-vis de acest proiect.

Ținând cont că activitatea de producere, transport, distribuție, furnizare, import și export, licențiere, piața energiei electrice etc. este una de interes general, propunem ca proiectul să fie plasat pe pagina web oficială, pentru a respecta principiile și anume: informarea, în modul stabilit, a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate despre inițierea elaborării deciziilor și despre consultarea publică pe marginea proiectelor de decizii respective; asigurarea de posibilități egale pentru participarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate la procesul decizional.

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigui

Textul proiectului corespunde tehnicii legislative și normative, regulilor limbajului și expresiei juridice.

2. Conflicte ale normelor de drept

Nu sînt identificate conflicte ale normelor de drept, capabile să genereze coruptibilitate.

3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

La punctul 16 potrivit proiectului – art. 18 alin. (4) al Legii nr. 124-XVII din 23.12.2009

Potrivit completărilor alineatului (4) art. 18 al Legii în cauză, acesta va avea următorul conținut: "Titularul de licență nu poate fi obligat să continue prestarea de servicii sau furnizarea energiei electrice persoanei fizice sau persoanei juridice care nu își onorează obligațiile de plată prevăzute în contract sau care nu respectă condițiile aprobate de prestare a acestor servicii cu excepțiile stabilite prin prezenta lege".

Deși la acest subiect ne-am expus la capitolul I lit. d) „Suficiența argumentării”, suplimentar dorim să atenționăm asupra faptului că această normă posedă un vădit potențial coruptibil, întrucât atât proiectul în cauză, cât și legislația în vigoare nu prevede careva excepții în acest sens. Asemenea norme vor cauza adoptarea de comportamente diferite din partea instituției responsabile, eventual neconforme cu intențiile urmărite prin statuarea acestei norme. Prin urmare, orice excepție de la regula generală trebuie să fie prevăzută expres în lege, pentru a nu admite careva oportunități de corupție în temeiul unor atitudini subiective, eventual ca urmare a unor acte de protecționism sau interes de grup.

Recomandarea: În opinia noastră, pentru a exclude o eventuală dosire a anumitor interese mai mult sau mai puțin obiective, propunem de prevăzut exhaustiv excepțiile în cauză.

4. Discreții excesive ale autorităților publice

La punctul 7 – art. 5 alin. (1) lit. a) al Legii nr. 124-XVII din 23.12.2009

Autorul propune completarea competenței Guvernului la compartimentul ce ține de funcționarea și dezvoltarea durabilă a sistemului electroenergetic și anume, pe lângă asigurarea securității energetice a statului, acesta asigură aprovizionarea cu energie electrică a consumatorilor finali, prin crearea, în caz de necesitate de întreprinderi care să desfășoare activitatea de transport, de distribuție sau de furnizare a energiei electrice la tarife reglementate.

Nu excludem necesitatea implicării Guvernului în asigurarea securității energetice a statului, însă nu este clar care sunt „cazurile de necesitate” când Guvernul va crea întreprinderi care să desfășoare activitatea de transport, de distribuție sau de furnizare a energiei electrice la tarife reglementate. Aceste cazuri nu sunt prevăzute nici în proiectul de lege propus și nici în Legea nr. 124-XVII din

23.12.2009 cu privire la energia electrică. Considerăm că este un drept excesiv atât timp cât în lege nu sunt prevăzute expres cazurile de necesitate, în caz contrar, riscăm ca în procesul de implementare a prevederilor organul executiv să interpreteze discreționar conținutul acestei norme. Chiar dacă se dorește a institui careva măsuri de austeritate care să fie orientate către sistemul de livrare a energiei spre satisfacerea necesităților consumatorilor, protecția mediului înconjurător; stabilirea de tarife rezonabile și dezvoltarea unui climat investițional favorabil, Guvernul, prin intermediul organului central de specialitate (Ministerul Economiei sau Agenția Națională pentru Reglementarea în Energetică) în domeniul energiei va asigura securitatea energetică a statului. În opinia noastră, corect ar fi expunerea normei într-un mod clar și determinant, pentru a evita careva interese subiective.

Recomandarea: Pentru ca prevederile proiectului să-și atingă efectul scontat și în scopul excluderii discreționarului din partea responsabililor, propunem de completat proiectul cu norme care să prevadă expres cazurile când intervine Guvernul în vederea creării de întreprinderi care să desfășoare activitatea de transport, de distribuție sau de furnizare a energiei electrice la tarife reglementate

La punctul 11 potrivit proiectului – art. 9 alin. (1) lit. c) al Legii nr. 124-XVII din 23.12.2009

La acest alineat se propune extinderea competenței Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică. Astfel pentru îndeplinirea eficientă a funcțiilor sale Agenția are dreptul "să aibă acces la conturile contabile ale întreprinderilor reglementate, la informația și la documentele aferente activităților practicate conform licenței, la informația și documentele ce țin de conturile financiare, la informația și documentele care conține informații ce constituie secret de stat, secret comercial sau alte informații oficiale cu accesibilitate limitată, inclusiv de la autoritățile publice, de la autoritățile administrației publice centrale, organele fiscale".

Sintagma „inclusiv de la autoritățile publice, de la autoritățile administrației publice centrale, organele fiscale”, este una generală și discreționară, deoarece în cuprinsul proiectului nu sunt prevăzute careva proceduri, condiții în sensul executării normei date. Astfel formulată, norma va crea un câmp discreționar din partea Agenției în ceea ce privește accesul la informație și anume, de a solicita informație de la organele administrației publice centrale fără a prevedea categoria de informație și condițiile de obținere a acesteia. Aici ne referim la competența fiecărei autorități publice și cele centrale de a furniza informații referitoare la o anumită activitate, care la rândul său este reglementată în actele sale de activitate. Drept urmare, exercitarea dreptului de acces la informație este supusă unor restricții reglementate prin lege și care corespund necesităților ce țin de respectarea drepturilor și reputației altei persoane, protecției securității naționale, ordinii publice, ocrotirii sănătății sau protecției moralei societății și cele funcționale etc. Deci, aceste acțiuni (să aibă acces la informație de la autoritățile publice, de la autoritățile administrației publice centrale, organele fiscale) sunt purtătoare de risc sporit de coruptibilitate, întrucât autoritatea în cauză își stabilește aleatoriu tipul și categoria de informație în dependență de scop și interes. Pentru a evita careva imixtiuni nejustificate și nereglementate din partea Agenției, propunem ca măsurile propuse prin proiect să fie efectuate în conformitate cu legislația în vigoare și în limitele competenței.

Recomandarea: Considerăm drept nejustificată propunerea de a acorda Agenției dreptul de a avea acces la informațiile oficiale ale autorităților publice, autoritățile administrației publice centrale și organelor fiscale prin prisma obiecțiilor invocate mai sus. Astfel, propunem autorului proiectului de a reformula norma astfel încât să fie prevăzut clar și determinant categoria de informație și că aceasta poate fi obținută în limitele competenței autorității în cauză.

La punctul 11 potrivit proiectului – art. 9 alin. (1) lit. f) al Legii nr. 124-XVII din 23.12.2009

Lit. f) alineatul (1) art. 9 al legii enunțate mai sus se expune într-o nouă redacție, și anume "Agenția este în drept să impună furnizorilor de energie electrică la tarife reglementate și tarife nereglementate, precum și consumatorilor eligibili, care consumă energie electrică produsă exclusiv din surse

tradiționale de energie, să achiziționeze energie electrică de la furnizorul desemnat de Agenție și la tariful aprobat de aceasta". Unele concluzii generale la acest alineat sunt expuse și la capitolul I lit. d) „Suficiența argumentării”, însă suplimentar menționăm că însăși utilizarea sintagmei „să impună” este una cu un înalt potențial de coruptibilitate întrucât lasă la discreția autorității responsabile a decide de la cine să achiziționeze furnizorul și consumatorul de energie electrică. Considerăm inacceptabil de a investi Agenția cu un așa drept excesiv, deoarece prin aceasta se permite instituției în cauză de a-și alege varianta convenabilă de comportament cu ulterioara impunere fără a lăsa furnizorul sau consumatorul să decidă această situație (prin negociere).

Suntem de părere că Agenția trebuie să le propună furnizorilor de energie electrică, precum și consumatorilor eligibili, să decidă prin negociere cu centralele electrice de termoficare și cu centralele electrice care produc energie electrică din surse regenerabile de energie, cu cine să încheie contracte privind achiziționarea energiei electrice. Reieșind din domeniu care este unul cu înalt risc de coruptibilitate (factor de decizie: licență pentru producere, transport, distribuție, furnizare a energiei electrice), în opinia noastră, instituția responsabilă (Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică) trebuie să asigure accesul efectiv la achiziționarea energiei electrice tuturor subiecților de pe piață prin mecanisme echilibrate non-discriminatorii și echitabile. Acest obiectiv ar trebui realizat prin stabilirea unui mecanism transparent cu respectarea normelor de calitate, de securitate și de protecție a mediului.

Misiunea statului în domeniul energiei este de a crea și asigura condițiile necesare pentru o activitate eficientă a companiilor din sectorul energetic, indiferent de forma lor de proprietate, pentru alimentarea fiabilă și calitativă a consumatorilor cu energie la prețuri rezonabile și cu un impact acceptabil asupra mediului înconjurător și sănătății omului. În baza cadrului stabilit de către stat, sectorul energetic trebuie să ofere servicii energetice, fiabile și calitative tuturor categoriilor de consumatori în baza relațiilor comerciale/contractuale stabilite între furnizori și consumatori. Prin urmare, autoritatea publică nu poate impune, dar poate crea și asigura condiții optime pentru o activitate eficientă a companiilor din sectorul energetic.

În acest context, remarcăm că este necesar și obligatoriu ca proiectul să fie evaluat prin prisma analizei impactului de reglementare, pentru a putea face o apreciere justă din punct de vedere al aspectului economic și social și, nu în ultimul rând, avantajele și dezavantajele acestuia (eficiența actului de reglementare).

Recomandarea: *Reieșind din faptul că sectorul dat este unul cu un înalt potențial de coruptibilitate, propunem de exclus această variantă, pentru a preveni eventualele acte de corupție.*

La punctul 17 potrivit proiectului – art. 19 alin. (4) al Legii nr. 124-XVII din 23.12.2009

Se propune de exclus alineatul (4) al art. 19 din Legea enunțată mai sus, și anume că Agenția suspendă temporar licența conform procedurii prevăzute la alin. (3) art. 19 al Legii în cauză (în cazul în care se constată că titularul de licență nu și-a îndeplinit obligațiile, ceea ce a condus la întreruperea furnizării energiei electrice către consumatori pe o perioadă mai mare decât cea stabilită pentru înlăturarea cauzelor motivate, fiind pusă în pericol securitatea națională...licența poate fi suspendată temporar de către Agenție) dacă deficiențele identificate nu au fost remediate în termen de 7 zile de la emiterea prescripției.

Considerăm că nejustificat se exclude această normă din motiv că titularul de licență are dreptul la această perioadă de remediere a situației pentru a putea asigura funcționarea și dezvoltarea complexului energetic. În cazul când acesta nu s-a încadrat în această perioadă, se trece la suspendarea temporară a licenței. Practica altor domenii (cum ar fi construcție, comerț, fiscal etc.) prevede pentru anumite situații aplicarea prescripției, considerăm că și în cazul dat este relevant de a-i garanta titularului de licență dreptul la remedierea situației create.

Recomandarea: *Considerăm nejustificată propunerea în cauză prin prisma obiecțiilor invocate mai sus. Astfel, propunem autorului proiectului de a menține norma în varianta actuală a legii.*

La punctul 9 potrivit proiectului – art. 7 alin. (3) al Legii nr. 124-XVII din 23.12.2009

Autorul propune excluderea alin. (3) din art. 7 al Legii nr. 124-XVII din 23.12.2009 care prevede că Regulamentul Agenției se elaborează în conformitate cu legea și se aprobă de Parlament. Nu găsim o justificare în acest sens (nota informativă), fapt care ne duce la gândul că Agenția încearcă prin aceasta să scape de sub controlul Parlamentului, care, în opinia noastră, este inacceptabil.

Considerăm că modul de organizare și funcționare a Agenției trebuie să fie aprobat de Parlament, întrucât nu este corect ca aceeași autoritate să-și elaboreze mecanismul de activitate și tot ea să-l aprobe. De asemenea, în susținerea normei în varianta actuală, menționăm că Agenția este autoritatea publică centrală de reglementare a producerii, transportării, distribuției, furnizării etc. a energiei electrice, deci reprezintă un sector de o importanță majoră ce ține de securitatea și fiabilitatea în alimentarea cu energie electrică a consumatorilor.

În concluzie, reținem că este absolut eronată oferirea posibilității Agenției de a-și aproba structura organizatorică, fapt care vine în contradicție cu Legea nr. 124-XVII din 23.12.2009. Prin urmare, sfera de reglementare a Agenției trebuie să fie coordonată și aprobată de legislativ.

Recomandarea: Astfel, în scopul evitării aspectelor enunțate mai sus, propunem de exclus pct. 9 din proiect și a menține norma în varianta actuală a legii, pentru a nu admite la aplicare acțiuni discreționare și soluții contradictorii din partea Agenției.

5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

Nu sînt identificate cerințe excesive, care să depășească cadrul rezonabil pentru realizarea drepturilor sau obligațiilor subiecților vizați.

6. Accesul limitat la informație, lipsa transparenței

La punctul 25 potrivit proiectului – art. 39 alin. (5) al Legii nr. 124-XVII din 23.12.2009

Se propune de exclus alin. (5) al art. 39 din Legea în cauză, care prevede că operatorul rețelei de transport și de sistem, operatorii rețelelor de distribuție sunt obligați să comunice în scris, în termen de 15 zile de la depunerea cererii solicitantului sau a consumatorului, condițiile tehnico-economice de racordare la rețea și să colaboreze cu solicitantul la alegerea și realizarea celei mai avantajoase soluții de racordare.

Considerăm că autorul intenționat a propus excluderea acestei norme pentru a nu da posibilitate consumatorilor sau solicitanților de a avea acces la informațiile ce țin de racordarea la rețelele electrice și condițiile tehnico-economice ale acestora. Dar cel mai important este că prin excluderea dată se încalcă unul din principiile fundamentale de reglementare a activității în sectorul energetic, și anume, asigurarea unui acces nediscriminatoriu, reglementat al terțelor persoane fizice și juridice la rețelele electrice, inclusiv la tarife bazate pe costuri, transparente și previzibile.

În consecință, propunem de a menține norma în varianta actuală ca o condiție obligatorie pentru dezvoltarea în continuare a sectorului energetic.

Recomandarea: În opinia noastră, este oportun de a menține alin. (5) al art. 39 din Legea nr. 124-XVII din 23.12.2009, prin prisma obiecțiilor invocate.

7. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de control

Implementarea prevederilor proiectului nu presupune aplicarea cărorva mecanisme suplimentare de

Control.

8. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

Proiectul nu implică careva reponsabilități și nu necesită referințe exprese la responsabilitate și sancțiunile aplicate pentru încălcarea prevederilor sale.

9. Alte obiecții

La punctul 15 potrivit proiectului – art. 16 alin. (3) lit. b) al Legii nr. 124-XVII din 23.12.2009

La articolul în cauză se prevăd condițiile pe care trebuie să le întrunească administratorul întreprinderii care solicită licență. Una din condiții este ca administratorul să aibă studii superioare și experiență de cel puțin 5 ani în domeniul energetic. Astfel, autorul prin proiect propune de exclus a doua parte ce ține de experiența acestuia.

De asemenea, remarcăm că autorul în nota informativă nu argumentează necesitatea excluderii acestei norme. În opinia noastră, această condiție este necesară la etapa solicitării licenței, deoarece administratorul este acela care trebuie să aibă cunoștințe și experiență în domeniu, pentru a putea contribui la dezvoltarea sectorului energetic care necesită un mediu de reglementare care să corespundă cerințelor manageriale, tehnice și economice moderne în vederea gestionării eficiente a întreprinderilor energetice, dezvoltării unui cadru juridic de reglementare independent și transparent, cerut de economia de piață. Drept urmare, experiența în domeniu este esențială și obligatorie, pentru a putea asigura o funcționare și dezvoltare eficientă și durabilă a complexului energetic.

Recomandarea: Prin prisma celor expuse mai sus, menționăm că nu susținem excluderea sintagmei „și experiență practică de cel puțin 5 ani în domeniul energetic”. Suplimentar recomandăm autorului de a analiza posibilitatea de a micșora perioada, și anume „de la 5 ani” „la 3 ani”.

La punctul 6 potrivit proiectului – art. 4 al Legii nr. 124-XVII din 23.12.2009

Se propune modificarea și completarea noțiunii de „plată pentru racordare” ca urmare a racordării acestora la standardele UE în domeniu. Obiecție însă avem la propoziția a doua din noțiune, care prevede că cheltuielile pentru montarea instalației de racordare a solicitantului nu sunt incluse în plata pentru racordare, ci se suportă separat de solicitant. Această frază nu face parte din noțiune, ci din capitolul ce ține de raporturile juridice dintre furnizor și consumator pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice. Astfel, potrivit art. 19 lit. d) al Legii 780- XV din 27.12.2001 privind actele legislative, noțiunea nu se redă prin definiția ei sau printr-o frazeologie, ci prin termenul respectiv. Prin urmare, această frază trebuie să fie inclusă la capitolul VI al Legii nr. 124-XVII din 23.12.2009, întrucât prevede sfera de reglementare a raporturilor juridice dintre participanții la livrarea energiei electrice.

Recomandarea: În vederea respectării regulilor tehnicii legislative, propunem de exclus a doua propoziție din noțiunea „plată pentru racordare” (art. 4 potrivit proiectului) și de prevăzut această normă la capitolul VI al Legii nr. 124-XVII din 23.12.2009 „Raporturile juridice dintre participanți”. Aceasta este necesar nu numai din punct de vedere al tehnicii legislative, dar și din punct de vedere procedural.

Deoarece proiectul este unul cu o rezonanță socială sporită, este important de a fi analizat suplimentar, astfel încât scopul reglementării domeniului energiei să includă prevederi legislative, organizaționale, regulatorii, financiare și fiscale care să transmită semnale economice corecte furnizorilor și consumatorilor de energie și resurse energetice, precum și posibilităților investitori în vederea încurajării investițiilor și activării în direcțiile dorite, cu atât mai mult că proiectul conține în sine un șir de norme de natură să genereze manifestări de corupție.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, adoptat prin Hotărîrea Guvernului nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției nr. 47 din 03.05.2007, de către

Natalia Cheptea
inspector principal Direcția legislație și expertiză anticorupție
23 Iulie 2012

Prezentul raport este publicat pe pagina oficială www.cccec.md

